

Λόγος Εγκωμιαστικός εις τα Εισόδια της Κυρίας ημών Θεοτόκου (Άγιος Νικόδημος Αγιορείτης)

Categories : [BIBΛΙΑ](#)

Date : Νοεμβρίου 21, 2019

«Εἶναι ἀδύνατον ἡ θεία χάρις νὰ προσεγγίση τὸ ψευδές, τὸ πλαστὸν προσωπεῖον τοῦ συναισθηματικῶς πεφορτισμένου ἀνθρώπου».

[έκδ. «Ἐρεῖσμα» \(Γ. Μ. Χρυσοποδαριτίσσης Πατρῶν\),](#)

σειρά: “Κολλυβαδικὴ Γραμματεία-1”,

Ἀθῆναι, Νοέμβριος 2018

Ἀπόσπασμα τοῦ Προλόγου

[...] Ἡ Ἑορτὴ αὐτὴ εἶναι «τὸ προοίμιον τῆς εὐδοκίας τοῦ Θεοῦ», διὰ τοῦτο καὶ ἐνέπνευσε τοὺς ἱεροὺς ὑμνογράφους καὶ ρήτορας τῆς Ἐκκλησίας νὰ συνθέσουν ὑπέροχα τροπάρια καὶ θεολογικὰ ἐγκώμια, ἐμπνευσμένα μεγαλυνάρια τῆς Παναγίας.

Ἐνας ἐξ αὐτῶν ἦτο καὶ ὁ **ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἄγιορείτης** (1749-1809). Σκοπὸς τοῦ Ἁγίου, ὅπως καὶ τῶν ἄλλων, δὲν ἦσαν τὰ ἐγκώμια καθ' ἑαυτά, ἀλλ' ἡ ἀπόκτησις τῆς ἀδιαλείπτου εὐχῆς καὶ καθαρᾶς προσευχῆς, ἐφ' ὅσον μόνη αὐτὴ ἔμπορεῖ νὰ ἐνεργοποιήσῃ τὴν θείαν χάριν καὶ νὰ ἐνώσῃ τὸν ἄνθρωπον μὲ τὸν Θεόν. Ἐγνώριζεν ὁ Ὅσιος ὅτι ὁ διασκορπισμὸς τοῦ ἀνθρώπου, εἰς ὅσα τὸν περιβάλλουν, εἶναι παράγων ἀκυρωτικὸς τῆς προσευχῆς. Ὅμως, δὲν τοῦ διέφευγε καὶ τὸ γεγονός ὅτι ὁ ἄνθρωπος δυσκόλως παραμένει «*λογισμοῖς ἀνεπίβατος*».

Κατὰ κανόνα, ὁ νοῦς μεταβαίνει ἀπὸ τοῦ ἐνὸς νοήματος εἰς τὸ ἄλλο καὶ ἔτσι σχηματίζει συλλογισμούς, τοὺς ὁποίους συγκρατεῖ εἰς τὴν μνήμην διὰ τῆς φαντασίας. Οἱ συλλογισμοὶ αὐτοὶ εἶναι εἴτε θεοφιλεῖς, εἴτε ἀμαρτωλοί, ὁποῦ θὰ πρέπη νὰ ἀποβληθοῦν. Ἡ ἀπαλλαγὴ ἀπὸ τοὺς λογισμοὺς τῆς πονηρίας εἶναι εὐκόλος καὶ ἀποτελεσματικὴ, ἂν ὁ χριστιανὸς στρέψῃ τὸν νοῦν «*εἰς ἑαυτόν*», ὁπότε διὰ τῆς στροφῆς αὐτῆς ἐπιστρέφει εἰς τὸν Θεὸν καὶ ἀναπαύεται.

Ὅμως, ἡ στροφὴ αὐτὴ προϋποθέτει πνευματικὴν ὠριμότητα, τὴν ὁποίαν δὲν ἔχει ὁ ἄνθρωπος κατὰ τὰ πρῶιμα στάδια τῆς πνευματικῆς του ἡλικίας. Τότε λοιπὸν πρέπει νὰ καταφύγῃ εἰς θεαρέστους λογισμοὺς, προκειμένου νὰ ἐξουδετερωθοῦν οἱ ἐφάμαρτοι λογισμοὶ διὰ τῆς λεγομένης «*εὐπρεποῦς*» φαντασίας.

Μία βασικὴ πηγὴ «*εὐπρεποῦς*» φαντασίας καὶ θεοφιλῶν συλλογισμῶν εἶναι ἡ **ἑορτὴ τῶν Εἰσοδίων**, ἐφ' ὅσον ἡ Παναγία, διὰ τῆς παραμονῆς της εἰς τὸν Ναὸν τῶν Ἱεροσολύμων, κατενόησε τὰ μεγαλεῖα τοῦ Θεοῦ ὡς ἕνας ἀσώματος Ἄγγελος, καὶ ἔτσι ἐμεγάλυνε τὸν Θεόν, τοῦ προσέφερε δηλαδὴ τὴν μεγαλυτέραν δόξαν, ὁποῦ ἔμπορεῖ νὰ τοῦ προσφέρῃ ἄνθρωπος· καὶ ἀντιστοίχως ἐμεγάλυνε τὸν ἄνθρωπον, προσφέροντάς του τὴν ὑψηλοτέραν ἀποστολὴν του.

Ὅμως, ὁ ἅγιος Νικόδημος ἐγνώριζε πόσον εὐκόλος εἶναι ἡ αἰχμαλωσία τοῦ ἀνθρώπου εἰς συναισθηματισμοὺς καὶ κατ' αὐτὴν ἀκόμη τὴν μελέτην τῆς ζωῆς τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Θεοτόκου, ὁπότε ἀντὶ καλοῦ προκύπτει κακόν, ἀντὶ ἀναγωγῆς εἰς τὸν Θεὸν ἀπομάκρυνσις ἀπ' Αὐτοῦ, καθόσον εἶναι ἀδύνατον ἡ θεία χάρις νὰ προσεγγίσῃ τὸ ψευδές, τὸ πλαστὸν προσωπεῖον τοῦ συναισθηματικῶς πεφορτισμένου ἀνθρώπου.

Διὰ τοῦτο ἔσπευσεν ὁ Ἅγιος νὰ ἐξαγάγῃ ἐκ τοῦ θησαυροῦ τῆς ἡγιασμένης ψυχῆς του καὶ νὰ προσφέρῃ εἰς τὸ πλήρωμα τῶν πιστῶν ἀπλανῆ «*ὑποδείγματα*» νοερᾶς

ἀδολεσχίας εἰς τὰ ἱερὰ γεγονότα τῆς θείας Οἰκονομίας. Ἔτσι, μεταξὺ ἄλλων ὁποῦ συνέταξεν ἢ μετέφρασε, συνέγραψε καὶ τὸν παρόντα ἐγκωμιαστικὸν λόγον «εἰς τὰ *Εἰσόδια τῆς Κυρίας ἡμῶν Θεοτόκου*».

Ὁ Λόγος αὐτός, «εἰσοδικός» τῆς νέας ἐκδοτικῆς **σειρᾶς Κολλυβαδικῆ Γραμματεία**, δυστυχῶς παρέμεινεν ἕως σήμερον ἄγνωστος ὡς λόγος εἰς τὰ Εἰσόδια. Ἐν τούτοις εἶναι πρωτότυπος καὶ κατὰ συνέπειαν ἐνδιαφέρων, ὄχι μόνον διὰ τοὺς φιλολόγους, ἀλλὰ πρωτίστως δι' ὅσους ἐπιμελοῦνται τῆς προσευχῆς. Ὁ Ἅγιος ἐκφράζεται μὲν μὲ ἄπειρον θαυμασμὸν διὰ τὴν Παναγίαν καὶ εἰς ἄλλα θεομητορικά του συγγράμματα, ὅμως ἡ ἔξαρσις τῶν αἰσθημάτων του δι' Αὐτὴν εἰς τὸν παρόντα Λόγον ἐντυπωσιάζει ἰδιαιτέρως καὶ μεταδίδει εἰς τὸν ἀναγνώστην ἐνθουσιασμὸν καὶ συγκίνησιν ὄχι τυχαίαν, καθὼς αἰσθάνεται τὸν ἱερὸν νοῦν τοῦ συγγραφέως ὄντως ἀρπαζόμενον «εἰς τὸν ἄπειρον ὠκεανὸν τῶν ἀπορρήτων Τῆς θαυμασίων».

Ὁ ἅγιος Νικόδημος, ὡς ὀρθόδοξος θεολόγος, γνωρίζει νὰ προσεγγίξῃ τοὺς Πατέρας ὄχι φιλοσοφικῶς ἢ ἠθικιστικῶς, ἀλλὰ ἀναγωγικῶς, πρὸς οἰκοδομὴν καὶ ἐνίσχυσιν τοῦ ἀγωνιζομένου εἰς τὴν προσευχὴν. Μεταδίδει εἰς τὸν ἀκροατὴν του τὴν συγκίνησιν του διὰ τὴν θέσιν τῆς Παναγίας εἰς τὸ μυστήριον τῆς σωτηρίας, διὰ νὰ τοῦ ἐμπνεύσῃ τὴν ἔξαψιν τῆς «εὐπρεποῦς» φαντασίας. Γνωρίζει πῶς ὅταν ἡ δυσκίνητος εἰς τὸ ἀγαθὸν καρδιά τοῦ ἀνθρώπου αἰσθανθῇ κάτι διὰ τὴν σημασίαν τῆς Παναγίας εἰς τὴν ζωὴν του, τότε οἱ διασπαστικοὶ λογισμοὶ καὶ αἱ «*ράθυμοτόκοι μέριμναι*» ὑποχωροῦν· τότε ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου κινεῖται ἀφ' ἑαυτῆς εἰς προσευχήν· τότε ἀρχίζει νὰ λαμβάνῃ κάποιαν ἀληθῆ ἐμπειρίαν τῆς μετὰ τοῦ Θεοῦ ἐπικοινωνίας καὶ τῆς καταστάσεως τῶν μακαρίων.

Τότε πλέον, ὁ πιστὸς ἀρχίζει νὰ γνωρίζῃ τὸν Θεὸν «*καθὼς ἐστι*», ὅποτε κάθε φαντασία ἀπορρίπτεται ἀσυζητητὶ ὡς ἐμπόδιον τῆς θείας ἐπικοινωνίας. Τότε πλέον τὸ οἰκοδόμημα τῆς προσευχῆς ἔχει στηθῆ καὶ κάθε βοηθητικὸν μέχρι τότε ἰκρίωμα μεταβάλλεται ἐφεξῆς εἰς ἐνοχλητικὸν πρόσκομμα, διὸ καὶ καθαιρεῖται. Τότε πλέον κάθε συλλογισμὸς καὶ φαντασία παύουν, κάθε λόγος ἐγκωμιαστικὸς σιγᾶ, πᾶσα σκιὰ παρέρχεται· «*ἰδοῦ, πάντα καινά*»...

[Ἀρχιμανδρίτης Νικόδημος,](#)

Γ. Μ. Παναγίας Χρυσοποδαριτίσσης - Νεζερῶν

ἀπόσπασμα ἀπὸ τὸ βιβλίον:

*«ΙΔΟΥ, ΣΗΜΕΡΑ ΒΛΕΠΕΙ Ο ΚΟΣΜΟΣ ΕΚΕΙΝΟ ΠΟΥ ΓΙΑ ΧΙΛΙΑΔΕΣ
ΧΡΟΝΙΑ ΕΠΙΘΥΜΟΥΣΕ»*

[...] Ἔμεινε λοιπὸν ὅλη ἡ αἰσθητὴ κτίσις δουλεύουσα εἰς τὴν φθοράν, καὶ μάλιστα ὅλον τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων μακρὰν ἀπὸ τοῦ Θεοῦ, πέντε ἡμισυ χιλιάδας χρόνων, χωρὶς νὰ ἠμπορῇ ποτε νὰ λάβῃ κάμμίαν ἐλπίδα ἐπιστροφῆς τε καὶ ἀνακλήσεως. Δὲν ἔπαυσεν ὁ Θεὸς ἀπὸ τὸ νὰ προσκαλῇ τοὺς ἀνθρώπους νὰ ἐπιστραφοῦν πρὸς τοῦ λόγου Του δίδοντας νόμον, ἀποστέλλων προφήτας. Καὶ ποτὲ μὲν μὲ τὸν ἕνα ἐφώναζεν· «ἐπιστράφητε πρὸς με, καὶ ἐπιστραφήσομαι πρὸς ὑμᾶς», ποτὲ δὲ μὲ τὸν ἄλλον τοὺς ἐφοβέριζεν, ὅτι ἂν δὲν ἐπιστραφοῦν εἰς τοῦ λόγου Του, θέλει ἀκουήσῃ τὴν μάχαιράν Του ἐναντίον τους, καὶ θέλει τεντώσει τὸ τόξον Του διὰ νὰ τοὺς τοξεύσῃ· «ἐὰν μὴ ἐπιστραφήτε, τὴν ῥομφαίαν αὐτοῦ στιλβώσει, τὸ τόξον αὐτοῦ ἐνέτεινε καὶ ἠτοίμασεν αὐτό, καὶ ἐν αὐτῷ ἠτοίμασε σκευὴ θανάτου» -ἀλλὰ εἰς μάτην ὅλα τοῦτα ἐγίνοντο. Ὁ κόσμος δὲν ἠθέλε νὰ ἐπιστραφῇ καὶ νὰ γυρίσῃ ὀπίσω ἀπὸ ἐκεῖ, ὅπου ἔπεσεν. Ὅχι· ἀλλὰ φαίνεται ὅτι ἐκαρτέρει νὰ ἐπιστραφῇ πρῶτον ἡ ἄκρα του, ἡ γυνὴ δηλαδή, καὶ τότε μὲ αὐτὴν νὰ ἐπιστραφῇ καὶ αὐτός, καθὼς καὶ μὲ αὐτὴν ἔπεσε πρότερον εἰς τὸν θάνατον.

Καὶ ἰδοῦ, ἰδοῦ σήμερον βλέπει ὁ κόσμος ἐκεῖνο ὅπου εἰς τοσοῦτων χιλιάδων χρόνων διάστημα ἐπεθύμησεν. Ἴδοῦ ὅπου ἀπολαμβάνει ἐκεῖνο, ὅπου παλαιὰ ἐκαρτεροῦσε νὰ ἀπολαύσῃ. Ἴδοῦ, λέγω, βλέπει σήμερον τὴν γυναῖκα, τὴν ἄκραν τὴν ἐδικήν του, ἥτοι τὴν Κυρίαν ἡμῶν Θεοτόκον, μέσα ἀκόμη ἀπὸ τὰ βρεφικὰ σπάργανα, ἀκόμη σχεδὸν ἔχουσιν εἰς τὸ στόμα τὸ μητρικὸν βυζί, τριῶν χρόνων βρεφύλλιον, νὰ παραιτῇ γονεῖς, συγγενεῖς, συνηλικιώτισσας, κάθε ἡδονὴν καὶ προσπάθειαν, καὶ νὰ ἐπιστρέφῃ μὲ ὅλην τῆς τὴν ψυχὴν καὶ καρδίαν πρὸς τὸν Θεόν. Ἴδοῦ βλέπει ταύτην νὰ καταφρονῇ μητρικὰς ἀγκάλας καὶ πατρικὸν οἶκον, καὶ ὀλοπρόθυμος νὰ τρέχῃ, καθάπερ διψῶσα ἔλαφος, μέσα εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ Θεοῦ· καὶ νὰ μένῃ μέσα εἰς τὸν θεῖον ναὸν δώδεκα ὀλοκλήρους χρόνους, χωρὶς κάμμίαν συντροφίαν ἢ παρηγορίαν ἄλλου τινός. Καὶ διὰ νὰ εἰπῶ μὲ συντομίαν, ἰδοῦ βλέπει ταύτην ὅλος ὁ κόσμος νὰ καταφρονῇ μὲν τὴν εἰς τὰ ἔξω καὶ τὰ αἰσθητὰ εὐθεῖαν κίνησιν τοῦ νοός, νὰ καταγίνεται δὲ ὅλως διόλου μέσα εἰς τὰ Ἅγια τῶν Ἁγίων, εἰς τὸ νὰ ἐπιστρέψῃ τὸν νοῦν τῆς εἰς τὸν ἑαυτὸν του μὲ τὴν κυκλικὴν κίνησιν, καὶ μὲ τὴν ἐπιστροφὴν αὐτὴν νὰ ἀναβαίνει μὲν ἐπάνω ἀπὸ ὅλα τὰ πάθη καὶ τὰς φαντασίας τῶν ὑλικῶν, νὰ ἐνόνεται δὲ μὲ τὸν Θεόν καί, διὰ μέσου τῆς ἐνώσεως ταύτης, νὰ ἀξιωθῇ νὰ γένῃ κατοικητήριον τῆς Ἁγίας Τριάδος, ναὸς ἔμψυχος τῆς Θεότητος, ὄχημα πυρίμορφον, βασιλικὸς θάλαμος καί, τὸ μεγαλότερον, νὰ ἀξιωθῇ νὰ γένῃ, εἰς ὅλον τὸ ὕστερον, καὶ Μήτηρ ἀληθῆς τοῦ Υἱοῦ καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ.

(Πηγή και ήλ. στοιχειοθ. «[Χριστιανική Βιβλιογραφία](#)»)